

vonnis

RECHTBANK MIDDEN-NEDERLAND

Civiel recht
handelskamer

locatie Lelystad

zaaknummer / rolnummer: C/16/427879 / KL ZA 16-408

Vonnis in kort geding van 29 november 2016

in de zaak van

R
wonende te
eiser,
advocaat mr. P.G.W. van Wees te Arnhem,

tegen

de vereniging
AVROTROS,
gevestigd te Hilversum,
gedaagde,
advocaat mr. H.A.J.M. van Kaam te Amsterdam.

Partijen zullen hierna R en AvroTros genoemd worden.

1. De procedure

- 1.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:
- de dagvaarding van 28 november 2016 met producties,
 - de fax van 29 november 2016 van AvroTros met producties,
 - de mondelinge behandeling op 29 november 2016, waarbij zijdens R naast mr. Van Wees ook diens kantorgenoot mr. T.P. Boer, verschenen is en zijdens AvroTros in de plaats van mr. Van Kaam diens kantorgenoot mr. R. Klöters verschenen is,
 - de pleitnota van AvroTros.

1.2. Ten slotte is vonnis bepaald.

1.3. In verband met de spoedeisendheid van de zaak is op 29 november 2016 vonnis uitgesproken. Het onderstaande vormt hiervan de nadere schriftelijke uitwerking en is op 13 december 2016 opgemaakt.

2. De feiten

- 2.1. R is bestuurder van de stichting Stichting Raadhuis te Arnhem. Deze stichting heeft als doelomschrijving het vergroten van de kansen van kwetsbare groepen om deel te kunnen nemen aan de samenleving. Feitelijk gaat het om een vorm van budgetbeheer alsmede andere hulpverlening.
- 2.2. R is ook bestuurder van de besloten vennootschap Raadhuis Beheer B.V. te Arnhem. Doel van deze vennootschap is het beheren en verhuren van woonruimte en ander vastgoed.
- 2.3. Personen die zich voor hulp bij Stichting Raadhuis aanmelden worden door R te woord gestaan en als zij met Stichting Raadhuis tot overeenstemming komen, dan worden zij cliënt van Stichting Raadhuis en dienen zij diverse bescheiden te ondertekenen.
- 2.4. Stichting Raadhuis laat de cliënt onder meer een overeenkomst tot inkomensbeheer ondertekenen, waarbij de inkomensbeheerder, zijnde Stichting Raadhuis, onder meer wordt gemachtigd om alle huidige en toekomstige inkomsten, van welke aard dan ook, namens de cliënt in ontvangst te nemen en al het nodige ter uitvoering van deze machtiging te verrichten. In deze overeenkomst is ook bepaald dat de cliënt gedurende de looptijd van het inkomensbeheer te allen tijden recht heeft op inzage van het verloop daarvan.
- 2.5. In voormelde overeenkomst tot inkomensbeheer staat onder meer ook:
"Cliënt verleent middels ondertekening van deze overeenkomst onherroepelijke volmacht om deze vergoedingen maandelijks te laten inhouden op het inkomen. De periodieke vergoeding bedraagt € 74,25 (thans wordt € 80,-- In rekening gebracht, vzr) per maand. Hiernaast ontvangt de inkomensbeheerder eenmalig een wettelijk vastgestelde budgetbeheer Intakevergoeding van € 338,50."
- 2.6. Voorts dienen cliënten een volmacht te ondertekenen, waarbij zij Stichting Raadhuis in het verband met het voeren van beheer over hun financiën machtigen tot het onder meer 'openen, beheren en opheffen van alle soorten rekeningen bij banken', het 'innen van uitkeringen, salarissen, subsidie/toelagen, teruggave en alle andere vormen van inkomsten' en het 'opvragen van medische en/of andere vertrouwelijke gegevens'.
- 2.7. Stichting Raadhuis werkt samen met de firma Budgetbeheerders B.V. Bestuurder van deze vennootschap is mevrouw
- 2.8. Cliënten van Stichting Raadhuis die geen woonruimte hebben kunnen (indirect) via Raadhuis Beheer woonruimte krijgen. Hierbij gaat het om (onder)verhuur van kamers in bijvoorbeeld eengezinswoningen. Cliënten hebben ieder een kamer, waarbij de leefruimte, keuken en sanitaire voorzieningen gedeeld worden. Ook kan er door Stichting Raadhuis tijdelijke woonruimte geregeld worden op een camping in Arnhem.
- 2.9. In mei 2016 heeft R zich laten interviewen door de lokale omroep RTV Arnhem. R heeft gesproken over zijn sociale werkzaamheden als bestuurder van Stichting Raadhuis.

2.10. Op 11 november 2016 heeft R op het kantoor van Stichting Raadhuis bezoek gekregen van twee medewerkers van het televisieprogramma van AvroTros Opgelicht?!. Deze twee personen hebben zich als potentiële klanten van Stichting Raadhuis aangemeld en de gesprekken met verborgen camera opgenomen. Vervolgens is R nadat hij hen dezelfde dag tijdelijke woonruimte op een camping had aangeboden, geconfronteerd met een verslaggever en cameraploeg van het televisieprogramma Opgelicht?! De verslaggever heeft R daar geïnterviewd en bevestigd naar de praktijken van Stichting Raadhuis.

2.11. Vanaf 16 november 2016 is er tussen partijen herhaaldelijk contact geweest, waarbij R onder meer inhoudelijk gereageerd heeft op de door AvroTros gestelde vragen naar aanleiding van de door haar ontvangen klachten over Stichting Raadhuis.

2.12. Op 24 november 2016 is AvroTros door R en diens raadsman aansprakelijk gesteld voor de gevolgen indien AvroTros niet afziet van het uitzending van het item over Stichting Raadhuis en R in welke vorm dan ook.

2.13. AvroTros heeft meegedeeld niet af te zien van het uitzenden van het bewuste item in het programma Opgelicht?! van 29 november 2016 om 21.30 uur.

3. Het geschil

3.1. R vordert:

- dat AvroTros wordt verboden het topic Raadhuis, waarin ook R wordt gepresenteerd, uit te zenden op de TV noch via welk ander medium dan ook;
- dat aan voormeld verbod een dwangsom wordt verbonden van € 250.000,--, mocht AvroTros toch tot uitzending over gaan;
- veroordeling van AvroTros in de kosten van deze procedure, de nakosten daaronder begrepen.

3.2. AvroTros voert verweer, met conclusie tot afwijzing van het gevorderde, met veroordeling van R in de proceskosten, waaronder begrepen de nakosten.

3.3. Op de stellingen van partijen wordt hierna, voor zover van belang, nader ingegaan.

4. De beoordeling

4.1. Gelet op de aard van de vorderingen heeft R een voldoende spoedeisend belang om in zijn vorderingen in kort geding te worden ontvangen.

4.2. In deze zaak gaat het om een botsing van fundamentele rechten. Dit betreft enerzijds het recht van R op eerbiediging van de eer en goede naam door niet lichtvaardig te worden neergezet als een persoon waartegen mensen gewaarschuwd moeten worden. Anderzijds betreft dit het belang van AvroTros om met haar programma Opgelicht?! publieke aandacht te kunnen vragen voor de handelwijze van Stichting Raadhuis en de betrokkenheid van R daarbij.

4.3. Toewijzing van het onder 3.1 gevorderde uitzendverbod houdt een beperking in van het in artikel 7 Grondwet en artikel 10 lid 1 EVRM neergelegde recht van AvroTros op vrijheid van meningsuiting. Een dergelijk recht kan slechts worden beperkt indien dit bij de

wet is voorzien en noodzakelijk is in een democratische samenleving, bijvoorbeeld ter bescherming van de goede naam en de rechten van anderen (artikel 10 lid 2 EVRM). Van een beperking die bij de wet is voorzien is sprake wanneer de publicatie een zodanige inbreuk maakt op de eer en goede naam van R. dat die als onrechtmatig kan worden aangemerkt in de zin van artikel 6:162 BW. Voor het antwoord op de vraag welk recht - het recht op vrije meningsuiting of het recht op bescherming van de eer en goede naam - in het concrete geval zwaarder weegt, moeten de wederzijdse belangen worden afgewogen. Welk van deze belangen, die in beginsel gelijkwaardig zijn, de doorslag behoort te geven hangt af van de concrete omstandigheden van het geval.

Daarbij is onder meer relevant (i) de aard van de gepubliceerde uitlatingen en de ernst van de te verwachten gevolgen voor degene op wie die uitlatingen betrekking hebben, (ii) de ernst - bezien vanuit het algemeen belang - van de misstand die aan de kaak wordt gesteld, (iii) de mate waarin de uitlatingen steun vinden in het beschikbare feitenmateriaal, (iv) de totstandkoming en inkleding van de uitlatingen, (v) het gezag dat het medium waarop de uitlatingen zijn gepubliceerd geniet en (vi) de maatschappelijke positie van de betrokken persoon. Genoemde omstandigheden wegen niet allen even zwaar. Welke omstandigheden van toepassing zijn en welk gewicht daaraan moet worden gehecht, hangt af van het concrete geval.

4.4. AvroTros stelt dat in het bewuste item in het programma Opgelicht?! aandacht wordt gevraagd over de werkwijze van Stichting Raadhuis. Volgens AvroTros wordt het publiek gewaarschuwd dat de kwetsbare personen die met hun hulpvraag aankloppen bij Stichting Raadhuis het gevaar lopen er eerder (financieel) slechter van af te komen dan dat zij geholpen worden alsook dat ook de door Stichting Raadhuis gehanteerde werkwijze in zijn algemeenheid niet deugt.

4.5. R betwist de juistheid van de door AvroTros gestelde gang van zaken omtrent Stichting Raadhuis en stelt dat de verdachtmakingen niet alleen lichtvaardig worden geuit, maar ook dat deze geen enkele steun vinden in het aanwezige feitenmateriaal. Volgens R wordt alles gebaseerd op beschuldigingen en informatie afkomstig van één rancuneuze ex-werkneemster. R stelt dat het AvroTros ook niet vrij staat om zich te baseren op deze informatie, nu de ex-werkneemster zelf de informatie op onrechtmatige wijze heeft verkregen. R stelt dat tegen deze ex-werkneemster inmiddels aangifte is gedaan en dat het Openbaar Ministerie een onderzoek is gestart.

4.6. Ter zitting heeft AvroTros gemotiveerd aangegeven dat de informatie waarop zij zich baseert niet slechts afkomstig is van de door R gestelde ex-werkneemster. Volgens AvroTros heeft zij naar aanleiding van het interview van R voor de lokale televisiezender een aantal klachten ontvangen, waarna zij zelf een onderzoek naar de werkwijze van Stichting Raadhuis is gestart. AvroTros stelt dat zij inmiddels contact heeft gehad met een viertal (aanvankelijk twee) ex-medewerkers, waaronder een lid van de Raad van Toezicht, een familielid van R, dertien gedupeerden en de gemeente Arnhem. In de uitzending zullen enkele cliënten hun verhaal vertellen. Ook zal er in de uitzending een interview worden uitgezonden met wethouder G. Elfrink van de gemeente Arnhem. Wethouder Elferink zal volgens AvroTros in dat interview het volgende naar voren brengen:

"Deze meneer (: v.zr) heeft de zaak misleid. Hij heeft mensen die al heel erg in de problemen zitten, daar heeft hij misbruik van gemaakt puur voor zijn eigen gewin. Hij heeft mensen wijs gemaakt dat hij ze wel zou helpen maar uiteindelijk zitten ze nog veel dieper in de ellende. Toen wij vermoedens kregen dat het niet klopte zijn wij het goed in de gaten gaan houden en toen wij erachter kwamen dat het inderdaad niet klopte hebben

wij deze meneer onmiddellijk van onze website verwijderd. We hebben iedereen gewaarschuwd: kijk uit voor deze meneer. Wij willen iedereen helpen die hier het slachtoffer van is geworden in Arnhem, want dat zien wij ook als onze taak. Dus wij helpen hen uit de klauwen van deze meneer te komen. Als ze nog meer schulden hebben dan ze al hadden dankzij deze meneer gaan wij hen ook daar bij helpen die hulp is ook gratis. Alsjeblieft neem contact op met de gemeente als je in dit soort problemen zit."

4.7. Op grond van het vorenstaande kan R niet gevolgd worden in zijn standpunt dat AvroTros zich slechts baseert op één wraakzuchtige ex-werkneemster. Bovendien geldt dat – anders dan de raadsman van R lijkt te betogen – er geen algemene regel bestaat dat een civiele rechter geen acht mag slaan op onrechtmatig verkregen bewijs. Omstandigheden waaruit zou volgen dat dergelijk bewijs toch buiten beschouwing moet worden gelaten zijn gesteld noch gebleken.

4.8. Volgens AvroTros wordt in de uitzending ook duidelijk gemaakt dat R de centrale figuur binnen Stichting Raadhuis is en wordt er verder aandacht gevraagd voor de omstandigheid dat R zich opstelt als budgetbeheerder en op naam van zijn cliënten rekeningen opent en beheert, terwijl hij daar niet de benodigde vergunningen voor heeft. Volgens AvroTros melden de cliënten van Stichting Raadhuis die geïnterviewd zijn in de uitzending dat zij geen inzage krijgen in hun financiële gegevens en dat – als zij daar maar om blijven vragen – uiteindelijk een door R gefabriceerd overzicht krijgen van uitgaven en inkomsten, waarbij het saldo van de betreffende rekening niet zichtbaar is. Volgens AvroTros blijkt uit de verstrekte financiële gegevens dat op de speciaal voor de cliënt geopende bankrekening betalingen worden verricht die absoluut niet te verenigen zijn met betalingen ter zake van de hulpverlening, zoals aankopen bij de Jumbo, EYE Filminstituut, tankstations Tango en Total Boszicht, snackbar Party Service Bolnes en zelfs een bedrag van € 500,- bij Holland Casino. Een en ander zal volgens AvroTros in het programma aan de orde komen en de juistheid van deze gegevens is schriftelijk aan te tonen.

4.9. R heeft ter zitting niet weersproken dat hij de enige is die toegang heeft tot de bewuste rekeningen en evenmin betwist hij dat de door AvroTros gegeven voorbeelden van bijzondere geldopnames hebben plaatsgevonden. R heeft verder ook geen verklaring gegeven voor bijvoorbeeld een opname van € 500,- bij Holland Casino. Dit betekent dat er voorshands van uit moet worden gegaan dat er op de speciaal voor de cliënt geopende bankrekening inderdaad betalingen worden verricht die niet te verenigen zijn met betalingen ter zake van de hulpverlening.

4.10. AvroTros stelt dat zij op 11 november 2016 R heeft geconfronteerd met de door haar gestelde misstanden en dat R daar op een rustige wijze op heeft gereageerd en dat dit interview ongeveer een uur heeft geduurd. Een deel van het interview zal ook worden uitgezonden, waarbij – aldus AvroTros – ook delen van de door R gegeven reactie zullen worden uitgezonden.

4.11. R heeft niet weersproken dat hij op een rustige wijze heeft kunnen reageren op de door AvroTros genoemde misstanden. Voorts is ter zitting gebleken dat partijen enkele dagen voor dit kort geding nog met elkaar hebben gecorrespondeerd en dat, net als bij het interview op 11 november 2016 het geval zou zijn geweest, R is uitgenodigd om met bescheiden de diverse beschuldigingen te weerleggen, hetgeen niet is gebeurd. Ook ter zitting heeft R geen gegevens verstrekt waaruit zou kunnen worden afgeleid dat hetgeen waarvan de cliënten hem van beschuldigen, onjuist is. R stelt ook dat hij kan aantonen dat er vele cliënten uiterst tevreden zijn met de door Stichting Raadhuis geboden

diensten, maar er is door hem geen enkele ondersteunende verklaring van een cliënt overgelegd.

4.12. Met R is de voorzieningenrechter van oordeel dat de impact van het programma Opgelicht?! niet moet worden onderschat. De omstandigheid dat R meermaals in beeld komt en hij ook persoonlijk op de handelwijze van Stichting Raadhuis wordt aangesproken, maakt al snel dat hij – gelijk de titel van het programma – wordt neergezet als (mogelijke) oplichter. Dit geldt te meer nu er in het programma ook duidelijk gewaarschuwd wordt voor R zelf.

4.13. In het onderhavige geval verzet het onder 4.12. gestelde zich echter niet tegen uitzending. R opent bankrekeningen ten behoeve van cliënten zonder daarvoor een vergunning te hebben. De cliënten moeten verklaringen ondertekenen waarbij zij de volledige zeggenschap over en het zicht op hun eigen financiën kwijt zijn (zie 2.4. en 2.6.). Als er al financieel inzicht wordt gegeven gebeurt dit aan de hand van eigen gemaakte overzichten en is het saldo (altijd) verwijderd. Er worden betalingen gedaan van vorenbedoelde bankrekeningen waarvan moet worden aangenomen dat deze niet te verenigen zijn met betalingen ter zake van de hulpverlening (zie 4.9.). Voorts is niet (gemotiveerd) weersproken dat R de kamers in de door hem voor een bedrag van € 750,- per maand van Raadhuis Beheer gehuurde eengezinswoning onderverhuurt aan cliënten van Stichting Raadhuis tegen betaling van een bedrag van € 450,- per maand per kamer. Als budgetbeheerder van deze klanten ziet R er bovendien zelf op toe dat deze bedragen tegelijk met de onder 2.5. bedoelde bedragen bij voorrang worden verhaald op de inkomsten van de cliënten. Ook de gemeente Arnhem is van oordeel dat R zich ten onrechte afficheert als hulpverlener en meer kwaad dan goed doet en dat mensen voor de praktijken van R moeten worden gewaarschuwd (zie 4.6.). De opmerking van mr. Boer ter zitting dat hij verbaasd is dat de wethouder een dergelijke uitlating over R doet, omdat hij de wethouder juist kent als een iemand die zich afzijdig houdt 'van kwesties', maakt dit niet anders. Integendeel, kennelijk zijn de voorliggende feiten voor de wethouder dusdanig dat hij aanleiding ziet om in afwijking van hetgeen voor hem gebruikelijk is, zich in niet mis te verstane bewoordingen uit te laten over de handelwijze van R

4.14. R heeft ter zitting nog gesteld dat het budgetbeheer inmiddels wordt uitbesteed aan Budgetbeheerders B.V. én dat de bestuurder van deze vennootschap (mevrouw) tevens gecertificeerd schuldhulpverlener, curator en bewindvoerder is én dat Budgetbeheerders B.V. in de nabije toekomst alle cliënten die van de 'tijdelijke voorzieningen' bij Stichting Raadhuis gebruik maken worden overgedragen aan deze vennootschap én dat Budgetbeheerders B.V. inmiddels een lidmaatschapsaanvraag heeft ingediend bij de Nederlandse Branchevereniging voor Bewindvoering. Maar ook hier geldt dat van dit alles geen enkele onderbouwing is gegeven. Bovendien heeft AvroTros gesteld dat mevrouw de vriendin van R is, hetgeen door R overigens is betwist.

4.15. In het licht van al het voorgaande (onder meer het publiekelijke belang, de omstandigheid dat de beschuldigingen niet (alleen) door AvroTros zelf, maar (ook) door derden worden geuit, de omstandigheid dat een aantal belangrijke door AvroTros gestelde feiten en omstandigheden door R niet (gemotiveerd) zijn betwist en er hoor en wederhoor is geboden) is er geen aanleiding de voorgenomen uitzending van het item in het programma Opgelicht?! van 29 november 2016 te verbieden.

4.16. Het oordeel van de voorzieningenrechter dat de vordering in deze procedure niet kan worden toegewezen, laat onverlet dat R ná de gewraakte uitzending alsnog bijvoorbeeld rectificatie en/of schadevergoeding kan vorderen, indien hij van mening is dat de inhoud en vorm van de uitzending jegens hem onrechtmatig is.

4.17. R zal als de in het ongelijk gestelde partij in de proceskosten worden veroordeeld. De kosten aan de zijde van AvroTros worden begroot op:

- griffierecht	€	619,00
- salaris advocaat		<u>816,00</u>
Totaal	€	1.435,00

5. De beslissing

De voorzieningenrechter

5.1. wijst de vorderingen af,

5.2. veroordeelt R in de proceskosten, aan de zijde van AvroTros tot op heden begroot op € 1.435,00,

5.3. veroordeelt R in de na dit vonnis ontstane kosten, begroot op € 131,00 aan salaris advocaat, te vermeerderen, onder de voorwaarde dat R niet binnen 14 dagen na aanschrijving aan het vonnis heeft voldaan en er vervolgens betekening van de uitspraak heeft plaatsgevonden, met een bedrag van € 68,00 aan salaris advocaat en de exploitkosten van betekening van de uitspraak,

5.4. verklaart dit vonnis wat betreft de kostenveroordeling uitvoerbaar bij voorraad.

Dit vonnis is gewezen door mr. J.A. Schuman en in het openbaar uitgesproken op 29 november 2016.

Voor afschrift
De griffier van de
rechtbank
Midden-Nederland

